

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/9/2022
Identifikačné číslo spisu: 6119373777
Dátum vydania rozhodnutia: 18.04.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6119373777.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu 365.bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpeného Advokátskou kanceláriou RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému G. nar. XX.XX.XXXX, bytom M., zastúpenému JUDr. Ondrej Zachar, advokát, so sídlom 1. mája 1018/81, Liptovský Mikuláš, pracovisko Horná 65/A, Banská Bystrica, v konaní o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer dlžníka, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 5Odi/11/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43CoKR/15/2021-164 zo dňa 22. septembra 2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5Odi/11/2019-107 zo dňa 24. septembra 2020 prvým výrokom žalobu zamietol a druhým výrokom žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca sa žalobou domáhal, aby súd zrušil oddĺženie žalovaného, o ktorom rozhodol Okresný súd Banská Bystrica uznesením sp. zn. 3OdK/519/2017 zo dňa 05.12.2017, s účinkami k 15.12.2017.

Žalobca dôvodil nepoctivým zámerom žalovaného v zmysle ust. § 166g ods. 2 písm. g) a písm. h) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoKR“). Nepoctivý zámer žalovaného žalobca vyvodzoval zo

skutočnosti, že k vyhláseniu konkurzu na majetok žalovaného došlo v časovom horizonte jedného mesiaca po tom, čo s ním žalobca uzavrel zmluvu o úvere. Podľa žalobcu si žalovaný zobral úver v úmysle následnej eliminácie tohto dlhu v konkurznom konaní, resp. v úmysle poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa.

3. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalovaný v auguste 2017 požiadal Centrum právnej pomoci (ďalej tiež „centrum“) o pridelenie právnej pomoci v konaní o oddĺženie konkurzom, pričom dňa 20.09.2017 dostal rozhodnutie o pridelení právneho zastúpenia. Súd považoval v zmysle § 151 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) za nesporné, že žalovaný bol následne kontaktovaný zamestnankyňou žalobcu za účelom možnosti refinancovania už existujúceho úveru. Žalovaný sa zamestnankyňa žalobcu opakovane dopytoval, či má konkurz účinky aj na novo uzatvorenú zmluvu o úvere, pričom zamestnankyňa žalobcu mala vo vzťahu k uvedeným dopytom reagovať záporne. Podľa vyjadrenia žalobcu v danom čase neexistoval interný pokyn pre jeho zamestnancov ohľadom postupu pre prípad, že dlžník podal prihlášku do konania o oddĺžení.

4. Dňa 21.11.2017 došlo medzi žalobcom a žalovaným k uzavretiu Zmluvy o úvere č. 1713306562 (ďalej len „Zmluva o úvere“), podľa ktorej boli žalovanému poskytnuté peňažné prostriedky 10000 euro účelovo viazané na refinancovanie skoršieho úveru u žalovaného. Okresný súd Banská Bystrica dňa 05.12.2017, uznesením sp. zn. 3OdK/519/2017, publikovaným v Obchodnom vestníku dňa 14.12.2017, vyhlásil konkurz na majetok žalovaného a žalovaného tak oddĺžil. Žalobca sa ako oprávnený veriteľ do konkurzu prihlásil, pričom jeho pohľadávka zo Zmluvy o úvere bola uspokojená vo výške 625,67 eur.

5. Súd prvej inštancie v zmysle § 151 CSP pokladal ďalej za nesporné, že nakoľko žalovanému po vyhlásení konkurzu neboli vykonávané mesačné zrážky v prospech žalobcu na základe Zmluvy o úvere, obrátil sa na zamestnankyňu žalobcu v jeho pobočke a chýbajúce splátky bol pripravený doplatiť v hotovosti na mieste. V pobočke žalobcu však bolo žalovanému oznámené, že voči nemu neevidujú žiadnu pohľadávku.

6. Súd prvej inštancie podľa § 166g ods. 4 ZKR klasifikoval žalovaného ako osobu, ktorej poctivý zámer je potrebné posudzovať miernejšie, a to vzhľadom na stupeň najvyššieho dosiahnutého vzdelania - základné a celkovú sociálnu situáciu žalovaného, žijúceho v podnájme so svojou chorou matkou. Súd konštatoval, že v konaní nebol preukázaný nepoctivý zámer žalovaného, ale jeho nevedomelosť. Konanie žalovaného preto nebolo možné posúdiť ako realizáciu pohnútky poškodiť svojho veriteľa a jednoduchou cestou sa zbaviť dlhov, ale ako nevedomé konanie osoby so základným vzdelaním v neľahkej situácii, ktorá sa spoliehala na úsudky zamestnankyne žalobcu. Taktiež súd akcentoval, že naopak od žalobcu, resp. jeho zamestnaneckého aparátu, sa pri poskytovaní úveru vyžaduje istý stupeň odbornej spôsobilosti a erudovanosti, ktoré v danej situácii neboli vynaložené. O nepripravenosti personálu žalobcu na takéto situácie mal svedčiť aj fakt, že žalobca nedisponoval internými pokynmi k postupu v prípade zistenia, že dlžník požiadal o pridelenie právneho zastúpenia pre konanie o oddĺžení. Interné smernice banky sa zvykli prijímať až ako reakcia na určité vzniknuté situácie. Súd vyhodnotil žalobcom namietané okolnosti ako nepreukazujúce prítomnosť nepoctivého zámeru v pohnútky žalovaného.

7. Taktiež pokiaľ žalobca vyvodzoval nepoctivý zámer žalovaného z (podľa názoru žalobcu) nesprávne vyplneného formulára žiadosti o poskytnutie úveru, v ktorej žalovaný uviedol, že nemá žiadne iné splátky úverov a pôžičiek, prvoinstančný súd poukázal na zmätočnosť predostretej argumentácie. Žalobca totiž v žalobe súčasne poukazoval na náležité prešetrenie bonity žalovaného prostredníctvom úverového registra a registra EOS KSI, z ktorých nezistil iné záväzky žalovaného. Navyiac to, že boli voči žalovanému vedené exekúcie, nemusí znamenať a v danom prípade ani neznamenalo, že ich základom bol právny titul vyplývajúci zo zmlúv o úvere, či pôžičke. Súd dospel k záveru, že nebol preukázaný žalobcom tvrdý dôvod zrušenia oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer.

8. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 22. septembra 2021, č. k. 43CoKR/15/2021-164, v I. výroku opravil záhlavie písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvej inštancie, v II. výroku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a v III. výroku žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

9. Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie a v ňom vyjadrené závery za vecne správne, pričom sa v plnom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Poukázal na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, ktorým bol v odvolacom konaní viazaný (§ 383 CSP) a v jeho rámci konštatoval, že 14.03.2019 bol v Obchodnom vestníku zverejnený oznam o zrušení konkurzu vyhláseného na majetok žalovaného z dôvodu, že došlo k splneniu výťažku a konkurz bol v zmysle § 167v ZKR ukončený.

10. Ďalej uviedol, že žalobca účinne nepoprel tvrdenie protistrany, že žalobca bol pred podaním žiadosti žalovaného o úver informovaný o procese jeho oddĺženia. Pokiaľ žalobca len všeobecne uvádzal, že vyjadrenia žalovaného popiera, tak odvolací súd považoval za významné to, že žalobca ani raz netvrdil (konkrétne nepoprel), že by jeho zamestnankyňa žalovaného telefonicky nekontaktovala, rovnako netvrdil, že by konkrétna zamestnankyňa vybavujúca so žalovaným žiadosť o poskytnutie úveru poprela, že ju žalovaný pri podávaní žiadosti o úver o procese svojho oddĺženia informoval. Práve takéto vyjadrenia by predstavovali popretie skutkových tvrdení žalovaného. Len tvrdenie, že druhá strana niečo nepreukázala, je konštatovaním k procesnému postupu druhej strany a nie je to podľa odvolacieho súdu informácia, že udalosti prebiehali inak než tvrdí druhá strana, a preto nejde o popretie skutkových tvrdení protistrany.

11. V zmysle § 151 ods. 1 a 2 CSP je podľa odvolacieho súdu popretie skutkových tvrdení protistrany účinné iba vtedy, ak popierajúca strana uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach. Ak však iba všeobecne oznámi, že tvrdenia popiera, prípadne len uvedie, že tvrdiaci nepreukázal, že skutkový dej sa odohral určitým spôsobom, nemôže byť popretie tvrdení účinné, pretože absentuje tvrdenie, že podľa popierajúceho sa dej odohral iným spôsobom. Z týchto záverov odvolací súd nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie na preukázanie skutkových tvrdení, ktoré sa považujú za nesporné, ak neboli účinným spôsobom popreté, a preto z nich konajúci súd musí vychádzať.

12. K otázke dôkazného bremena v konaní sa odvolací súd vyjadril tak, že pri výklade ust. § 166f ods. 1 ZKR je potrebné vychádzať z toho, že je primárne povinnosťou veriteľa (žalobcu) preukázať, že dlžník mal pri oddĺžení nepoctivý zámer. Iba ak veriteľ túto skutočnosť preukáže, je na strane dlžníka, pokiaľ sa voči tomu rozhodne procesne brániť, aby predkladal aj dôkazy spojené s touto procesnou obranou, t.j. na vyvrátenie tvrdenia o jeho nepoctivom zámere. A teda „dlžník preukazuje poctivosť svojho zámeru až vtedy, ak veriteľ preukáže, že u dlžníka bol nepoctivý zámer, alebo ak preukáže, že nastala zákonná fikcia nepoctivosti zámeru dlžníka“, čo však v danom prípade nenastalo.

13. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie akcentoval stupeň dosiahnutého vzdelania žalovaného, ktorý odôvodňuje hodnotenie zistených skutkových okolností v zmysle ust. § 166g ods. 4 ZKR. Žalobca ako podnikateľ pri obchodovaní s úvermi prirodzene motivuje spotrebiteľov k tomu, aby na seba preberali úverové zaťaženie, a preto sa odvolaciemu súdu javil skutkový stav ustálený v konaní pred súdom prvej inštancie ako dôveryhodný a vysoko pravdepodobný. Odvolací súd k tvrdeniu žalobcu, podľa ktorého jednoznačne preukázal nepoctivý zámer žalovaného, vysvetlil, že „zámer“ je možné iba vyvodiť z konkrétneho správania fyzickej osoby. V tomto prípade dospel súd k záveru, že nešlo o ľstivé ani vedomé konanie smerujúce k poškodeniu žalobcu, ale o konanie žalovaného, ktorý v dobrej viere mal záujem o nadobudnutie ďalšieho úveru (ponúknutého žalobcom) v presvedčení, že sa predchádzajúcich záväzkov zbavil v procese oddĺženia.

14. K námietke ohľadom nevykonania dokazovania obsahom konkurzného spisu odvolací súd uviedol, že žalobca ani žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie nenavrhl vykonanie konkrétnych listín z konkurzného spisu za účelom preukázania konkrétnych skutkových tvrdení. Pokiaľ žalobca chcel z konkurzného spisu získať informáciu o veriteľoch a charaktere záväzkov žalovaného, resp. či sa medzi nimi nachádzali aj záväzky pochádzajúce z úverov a pôžičiek, čo by implikovalo snahu žalovaného o zavádzanie žalobcu v procese vyplňania žiadosti o poskytnutie úveru, odvolací súd za podstatné považoval to, že zoznam veriteľov bol v konaní pred súdom prvej inštancie predložený, pričom sa v ňom nenachádzali bankové a nebankové subjekty. Uviedol, že sám žalobca pri posudzovaní bonity žalovaného dospel k záveru o absencii jeho úverového zaťaženia (s výnimkou refinancovaného úveru u žalobcu), preto uvedenú námietku považoval za nedôvodnú.

15. K námietke žalobcom vznesenej až v odvolaní, ohľadom posúdenia nepoctivého zámeru žalovaného z dôvodu ním uvedeného nesprávneho najvyššieho dosiahnutého vzdelania v žiadosti o poskytnutie úveru ako stredoškolského, napriek tomu, že skutočne najvyššie dosiahnuté vzdelanie žalovaného bolo základné, ako aj k námietke uvedenej žalobcom v odvolacej replike ohľadom absencie posúdenia kvalifikácie nepoctivého zámeru žalovaného podľa ust. § 166g ods. 2 písm. f) ZKR (že v čase podania návrhu na oddĺženie žalovaný nebol platobne neschopný), odvolací súd uzavrel, že nemohli tvoriť odvolací prieskum vzhľadom na nespĺnenie podmienok koncentrácie konania (§ 373 ods. 4 CSP).

16. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) včas dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolaciemu súdu navrhol, aby podľa § 449 ods. 2 CSP napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na nové prejednanie súdu prvej inštancie.

17. Dovolateľ namietanú vadu zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP videl v tom, že oba sudy nižších inštancií nevykonali dôkazy z konkurzného spisu, čím bola žalobcovi v konaní odňatá možnosť oboznámiť sa s charakterom záväzkov, ktoré konštituovali predmet konkurzného konania. Podľa dovolateľa práve vykonaním dôkazov v uvedenom spise „či už o majetkových pomeroch žalovaného, zozname veriteľov a ďalších skutočnostiach, ktoré rozhodne mali vplyv na objasnenie skutkového stavu veci a skutočností, ktoré sa v konaní javili ako rozporuplné, by vedel konajúci súd dospieť k takému rozhodnutiu, ktoré nevyvoláva otázniky nad jeho zákonnosťou.“ Ak prvoinštančný súd mal pochybnosti, či má vykonať ako dôkaz všetky listinné dôkazy nachádzajúce sa v konkurznom spise, mal oboznámiť strany s jeho obsahom a vyzvať žalobcu, aby oznámil, ktoré dôkazy navrhuje konkrétne vykonať. Pri rozhodovaní o odvolaní neskúmal odvolací súd všetky dôkazy a neoboznámil sa dostatočne s priebehom samotného pojednávania, na ktorom bol vynesovaný rozsudok. V spojitosti s týmto tvrdením pod uvedený dovolací dôvod subsumoval aj svoju domnienku, že sa odvolací súd neoboznámil so zvukovým záznamom vyhotoveným o priebehu pojednávania dňa 24.09.2020 pred súdom prvej inštancie, pričom dovolateľ poukázal na určité rozpory medzi priebehom pojednávania a odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ odôvodnil otázkami súvisiacimi s namietanou nesprávnou aplikáciou ustanovení ZKR týkajúcich sa nepoctivého zámeru dlžníka, resp. že oba sudy nižších inštancií nesprávne dospeli k záveru, že nepoctivý zámer žalovaného nebol daný, resp. preukázaný. V danom kontexte žalobca poukázal na nesprávne vyplnenie žiadosti o úver žalovaným, na výpoveď žalovaného o odporúčaní jeho kamaráta prihlásiť sa do konkurzu, na negatívnu dôkaznú teóriu ako aj na zásadu iura novit curia, v zmysle ktorej mal súd aj bez návrhu posúdiť skutkové okolnosti podľa akéhokoľvek z demonštratívne uvedených ustanovení v § 166g ods. 2 ZKR.

19. Dovolateľ vyjadril názor, podľa ktorého otázka preukázania nepoctivého zámeru viazaného na dôvody na aplikáciu ustanovenia § 166g ods. 2 písm. f), g) a h) OZ (tu mal dovolateľ zrejme na myslí „ZKR“ - pozn. dovolacieho súdu) v nadväznosti na ďalšie právne skutočnosti, je komplexným právnym problémom a otázkou, ktorej vyriešenie má zásadný význam pre oblasť uplatňovania práv veriteľov z

konkurzných konaní v nadväznosti

na problematiku ochrany spotrebiteľa. Pre dovolateľa je prioritné vyriešenie právnej otázky, „či došlo k správnej aplikácii ustanovení zákona týkajúcich sa otázok poctivého zámeru dlžníka t.j. žalovaného, najmä v kontexte skutkového stavu a vykonaných dôkazov.“

20. Podľa dovolateľa súd pri posudzovaní nepoctivého zámeru dlžníka síce správne aplikoval ustanovenia ZKR, avšak tieto nesprávne interpretoval a vyvodil z nich nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu. V dôsledku nevykonania všetkých navrhovaných dôkazov (listinné dôkazy v konkurznom spise) alebo nevyhodnotenia vykonaných dôkazov (prednesy a výsluch účastníkov konania na pojednávaní), „súd nemohol preskúmať všetky relevantné skutočnosti pre rozhodnutie vo veci“.

Dovolateľ zdôraznil, že výklad § 166g ZKR musí vychádzať z konkrétneho skutkového stavu a nemôže byť založený na tendenčnom postoji vo vzťahu k osobe žalovaného ako spotrebiteľa.

21. Ďalej uviedol, že pokiaľ sa domáhal zrušenia oddĺženia žalovaného z dôvodu naplnenia ust. § 166g ods. 2 písm. g) a písm. h) ZKR, tak „počas priebehu konania vyšlo najavo, že bola naplnená aj podmienka ustanovenia § 166g ods. 2 písm. f) ZKR“.

22. Dovolateľ k podstatnej časti svojej dovolacej argumentácie zhrnul, že meritórne rozhodnutie a závery súdu vychádzajú z nedostatočného dokazovania vo vzťahu k skutkovému stavu veci. Uviedol tiež, že v spore nedokazuje len žalobca, ale v závislosti od procesnej situácie môže dochádzať k presunu bremena tvrdenia a dôkazného bremena na žalovaného. Zdôraznil, že od nikoho nemožno spravodlivo požadovať, aby preukazoval reálnu neexistenciu určitej skutočnosti (negatívna skutočnosť), čo je spravidla objektívne nemožné - v rímskom práve išlo o probatio diabolica a tvorí podstatu tzv. negatívnej dôkaznej teórie. V tomto kontexte uviedol, že ako žalobca nemôže preukazovať, že nebol informovaný v čase uzatvárania zmluvy so žalovaným o jeho oddĺžení a je neprijateľné, aby súd vychádzal len z nepodložených domnienok.

23. Dovolateľ vyslovil presvedčenie, že v konaní nepoctivý zámer žalovaného preukázal. Vychádzal z premisy, že žalovaný v čase, keď už mal podaný návrh na oddĺženie, navštívil žalobcu za účelom poskytnutia finančných prostriedkov, pričom ako sám uviedol, k podaniu návrhu (na oddĺženie) ho viedla myšlienka zbavenia sa záväzkov, ktorú získal od svojho priateľa. Potom neobstojí ani záver súdu, že s ohľadom na len základné vzdelanie nemohol žalovaný vedieť, že žalobcu poškodí, pričom žalobcu uviedol do omylu aj v otázke uvedenia stredoškolského vzdelania. Táto skutočnosť vyplynula na pojednávaní 27.09.2021 a súd prvej inštancie ju mal zohľadniť. Cieľom žalovaného bolo jednoznačne sa na úkor žalobcu obohatiť a teda v čase žiadosti o úver žalovaný vedel, že žalobcu svojím konaním poškodí. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na to, že je bankový subjekt, ktorý podniká za účelom dosiahnutia zisku a ak by mal vedomosť, že žalovaný má podaný návrh na oddĺženie, za žiadnych okolností by mu neposkytol peňažné prostriedky - oddĺžením sa záväzky žalovaného stali nevymáhateľnými.

24. Dovolateľ napokon k tvrdeniu o preukázaní splnenia predpokladov na zrušenie oddĺženia žalovaného v zmysle § 166g ods. 2 písm. g) ZKR poukázal aj na iné konania súdov v obdobných prípadoch, v ktorých bol žalobca rovnako žalujúcou stranou a kde súdy naopak vyslovili záver o nepoctivom zámere dlžníka s tým, že ktokoľvek tvrdí, že nie je schopný plniť svoje záväzky a následne na to s krátkym časovým odstupom (bez zmeny svojej finančnej situácie) žiada opäť o poskytnutie úveru a pri tom zatají, že požiadal o oddĺženie, je možné usudzovať, že sa úmyselne pri preberaní záväzku spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom.

25. Dovolateľ k svojej námietke, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie dospeli k nesprávnemu a arbitrárnemu právnemu záveru o nesplnení predpokladov nepoctivého zámeru na strane žalovaného,

uviedol, že aj v tomto ohľade bolo potrebné vyhodnotiť dôkazy (súdmi nevykonané), ktoré boli súčasťou konkurzného spisu. Dovolateľ už počas konania tvrdil, že nevie označiť konkrétne dôkazy z dôvodu, že „správcovia konkurznej podstaty neposkytujú adekvátnu súčinnosť“, preto navrhoval vykonanie tohto dokazovania „de facto vo všeobecnej rovine“. Prítom len z vykonaného zoznamu veriteľov nebolo možné bez ďalšieho dokazovania skonštatovať, že informácie v žiadosti o úver sú pravdivé a že žalovaný skutočne nemal žiadne iné úvery a pôžičky. K tomuto prijaté skutkové závery súdov neobstoja, keďže zo zoznamu veriteľov možno podľa dovolateľa vyvodiť, že minimálne subjekt Wüstenrot poisťovňa poskytuje pre svojich klientov úvery a nebolo preukázané, aký typ záväzkov mal žalovaný voči tomuto subjektu, to obdobne platí aj v prípade Slovenská konsolidačná, a.s. K uvedenému bolo potrebné vykonať dokazovanie z konkurzného spisu. Len fakt, že žalovaný nemal evidované pohľadávky v EOS KSI nemožno považovať za premisu, že žalovaný nemal žiaden úver a pohľadávky u nebankových subjektov, ako uviedol odvolací súd v napadnutom rozhodnutí. Ten dostatočne neobjasnil ani otázku poskytnutia pravdivých informácií žalovaným pri poskytovaní úveru, preto nemohol (správne) rozhodnúť o predpokladoch nepoctivého zámeru žalovaného v zmysle dotknutej právnej úpravy ZKR.

26. Dovolateľ trval na tom, že žalovaný svojím konaním mal snahu poškodiť žalobcu, nakoľko neuviedol všetky svoje záväzky a neposkytol žalobcovi informácie rozhodujúce pre poskytnutie úveru. Opačnému tvrdeniu žalovaného odporuje jeho správanie pred uzavretím úverovej zmluvy ako aj fakt, že napriek stabilnému pracovnoprávnemu pomeru a mesačnému príjmu využil inštitút oddĺženia a nevyvinul úprimnú snahu o uhradenie svojich záväzkov. Jediným úmyslom žalovaného tak bolo zbaviť sa záväzkov bez ich úhrady, v dôsledku čoho „musel pri primeranej miere starostlivosti a jeho vzdelania vedieť, že tým poškodí jeho veriteľov“.

27. Podľa dovolateľa naplnenie predpokladov podľa ust. § 166g ods. 2 písm. f) ZKR sa preukázalo až na pojednávaní a vyplynuli z výpovede žalovaného. Pokiaľ odvolací súd konštatoval, že žalobca sa k splneniu predpokladov platobnej neschopnosti venoval až v odvolacom konaní, tak s ohľadom na priebeh konania tak mohol žalobca (dovolateľ) urobiť logicky až na pojednávaní prednesom právneho zástupcu po výpovedi žalovaného a „následne rozvinúť túto tézu až v odvolacom konaní“. Podľa dovolateľa však vzhľadom na platnosť zásady „iura novit curia“, by pri jej správnej aplikácii súdy dospeli k tomu, že bez ohľadu na právnu kvalifikáciu v žalobe bolo možné z vykonaného dokazovania vyvodiť záver o splnení predpokladov nepoctivého zámeru podľa ust. § 166g ods. 2 písm. f) ZKR. V tomto ohľade dovolateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 385/2012 zo 6. februára 2013.

28. Dovolateľ ďalej uviedol argumentáciu k tvrdeniu o nesplnení podmienky platobnej neschopnosti žalovaného a k možnosti prípadného využitia inštitútu splátkového kalendára. K otázke platobnej neschopnosti poukázal tiež na niektoré rozhodnutia súdov SR nižších inštancií a na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 29 Odo 236/2003 zo 6. septembra 2005.

29. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že žalobca nenavrhol vykonanie konkrétnych dôkazov z konkurzného spisu na preukázanie ním prezentovaných (konkrétnych) skutkových premis, a preto neexistoval dôvod na vykonanie dôkazu - „konkurzného spisu“. Akcentoval, že žalobca mal ako účastník konkurzného konania možnosť oboznámiť sa s listinami v spise, a preto považoval jeho tvrdenia o nevedomosti o listinách tvoriacich obsah konkurzného spisu, za bezpredmetné. Rovnako poprel, že by sa odvolací súd neoboznámil so zvukovým záznamom z pojednávania, nakoľko z odôvodnenia jeho rozsudku vyplýva, že žalobcovo popretie nepovažuje za kvalifikované v zmysle § 151 CSP. Odvolací súd sa s uvedenými otázkami náležite vysporiadal v bodoch 54, 64, 65 odôvodnenia rozsudku.

30. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaný poukázal na opomenutie vymedzenia konkrétnych právnych otázok, ktorými by sa mal najvyšší súd zaoberať. Otázky dovolateľa majú skutkový charakter, resp. vyžadujú preskúmanie uzavretého skutkového stavu, ktorým je najvyšší súd viazaný. Žalovaný poprel, že by malo dôjsť k nesprávnej aplikácii ustanovení ZKR na ustálený skutkový stav. Poukázal na okolnosti

a argumenty, ktoré opakovane odzneli v konaní pred súdmi nižších inštancií, že žalovaný v čase uzatvárania Zmluvy o úvere skutočne nemal iné pôžičky a úvery. Ani nesprávne uvedenie ním dosiahnutého vzdelania by nemalo vplyv na eventuálny záver o poskytnutí úveru a konštatácia kamaráta žalovaného, že sa osobný bankrot oplatí, nemá vplyv

na posudzovaný skutkový stav, nakoľko sa žalovaný domnieval, že účinky konkurzu sa nebudú vzťahovať na Zmluvu o úvere. Žalovaný závery odvolacieho súdu považoval za správne.

31. Dovolateľ v dovolacej replike nesúhlasil s vyjadrením žalovaného, trval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, na dôvodoch podaného dovolania, opätovne poukázal

na niektoré skutkové okolnosti prípadu s tým, že je potrebné jasne určiť interpretáciu a aplikáciu podmienok neexistencie poctivého zámeru v zmysle § 166g zákona č. 5/2007

Z. z. (dovolateľ mal zrejme na mysli zák. č. 7/2005 Z. z. - pozn. dovolacieho súdu) a zopakoval svoj dovolací návrh.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané

(§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné a treba ho odmietnuť.

K právnej úprave prípustnosti dovolania

33. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

34. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces

35. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

36. Podľa ustanovenia § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

37. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

38. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

39. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil odvolací súd.

40. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP, a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.
K námietke porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP

41. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval primárne z ust. § 420 písm. f) CSP, nakoľko mu ako žalobcovi mal súd nesprávnym procesným postupom znemožniť, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K tvrdenej vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP malo dôjsť v dôsledku toho, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) nevykonával navrhovaný dôkaz konkurzným spisom a tiež tým, že sa podľa názoru dovolateľa odvolací súd neoboznámil so zvukovou nahrávkou z pojednávania zo dňa 24.09.2020 pred súdom prvej inštancie.

42. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov.

43. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

44. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

45. V súvislosti s namietanými nedostatkami vo vykonanom dokazovaní, dovolací súd zdôrazňuje, že súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie sporových

strán (§ 185 ods. 1 CSP). Súd hodnotí predložené dôkazy, resp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložia strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiaci úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku.

46. Dovolací súd konštatuje, že už v judikáte R 37/1993 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3-4/1993, ktorý je aplikovateľný aj od 1. júla 2016 pre konania podľa CSP, najvyšší súd uviedol, že „nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom.“

47. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčené (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné.

48. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (viď sp. zn. I. ÚS 46/05, sp. zn. II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A. č. 254-B, s. 49, § 30).

49. Najvyšší súd (obdobne aj Ústavný súd SR) už ustáleno judikuje, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie nie je právo strany, aby všeobecný súd prijal jej hodnotenie dôkazov alebo vykonal všetky ňou navrhnuté dôkazy, avšak v prípade ich nevykonania je povinný tento svoj postup v konečnom rozhodnutí primerane odôvodniť. Avšak len bežná polemika strany so skutkovým názorom alebo s postupom súdu pri vykonávaní dokazovania spravidla nezakladá vadu, ktorá by zasahovala do práva na spravodlivý proces.

50. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

51. V odôvodnení napadnutého rozsudku je zreteľne vyjadrené, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd tým, že sa v zmysle § 387 ods. 2 CSP stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré ako vecne správne potvrdil, aproboval aj všetky dôvody, pre ktoré už súd prvej inštancie považoval relevantné skutkové zistenia za dostatočné pre prijaté skutkové a právne závery, potrebné pre rozhodnutie vo veci. Osobitne k odvolacej námietke nevykonania žalobcom všeobecne navrhovaného dokazovania celým konkurzným spisom tak, že až v procese jeho oboznamovania súdom by žalobca zisťoval a označil, ktoré listiny z tohto spisu by prípadne mohli podporiť jeho žalobu (viď odôvodnenie dovolania v bode 2), sa odvolací súd podrobne a náležite vyjadril v ods. 64 a 65 napadnutého rozsudku. V tomto ohľade svoj záver o

absencii takeho procesneho postupu sudu prvej inštanacie, ktorým by došlo k porušeniu práva strany na spravodlivý proces, oprel o procesnoprávne hľadisko, keďže žalobca nepredložil konkrétny návrh na vykonanie konkrétnych dôkazov - listín z konkurzného spisu - pričom o obsahu konkurzného spisu musel mať ako účastník konkurzného konania vedomosť. Taktiež svoj záver odôvodnil nehospodárnosťou vykonania tohto dôkazu, nakoľko zo zoznamu veriteľov predloženého žalovaným vyplývalo, že sa medzi nimi nenachádzali bankové či nebankové subjekty poskytujúce úvery. V neposlednom rade odvolací súd akcentoval aj zmätočnosť argumentácie žalobcu, ktorý na jednej strane proklamoval, že si pred refinancovaním úveru žalovaného overoval, či má žalovaný aj iné záväzky zo zmlúv o úvere, pričom zároveň navrhoval vykonanie dôkazu, ktorý mal preukázať, že jeho vlastný záver v rámci posudzovania bonity dlžníka, neobstojí.

52. Dovolací súd považuje vyššie uvedené odôvodnenie k nevykonaniu dokazovania, v časti namietanej dovolateľom, prezentované odvolacím súdom v napadnutom rozsudku, za postačujúce a právne substancované.

53. Žiada sa len dodať, že pokiaľ takéto dôvody neboli primárne vyjadrené v rozhodnutí súdu prvej inštanacie, dovolací súd prihliadol na to, že v prípade napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ide o rozhodnutie potvrdzujúce rozhodnutie súdu prvej inštanacie, s ktorým tak aj čo odôvodnenia tvorí jeden organický celok. Tu dovolací súd poukazuje na vlastnú stále použiteľnú judikatúru, podľa ktorej podmienka dovolania podľa § 237 písm. f) O.s.p. (aktuálne § 420 písm. f) CSP) nie je splnená, v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (rozsudok najvyššieho súdu z 30. júna 1992, sp. zn. 2Cdo/29/1992, v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR ako R 39/1993). V tomto prípade teda namietaný procesný postup z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie nespĺňal podmienku intenzity porušenia dosahujúcej až ústavnoprávny rozmer.

54. Dovolací súd, v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovými závermi odvolacieho súdu, akcentujúc v zmysle čl. 17 CSP princíp hospodárnosti, na dôvažok uvádza, že ani prípadné vykonanie (doposiaľ žalobcom nešpecifikovaných listín) z konkurzného spisu, by vzhľadom na charakter v konaní zistených veriteľov žalovaného, už vykonané overenie záväzkov žalovaného v rozhodnom čase zo strany žalobcu, dosiahnuté základné vzdelanie žalovaného, či jeho presvedčenie, že pridelením právnej pomoci centrom pre konanie o konkurze došlo k jeho oddĺženiu, by nemalo, z hľadiska ustálenia skutkového stavu, na doteraz vyvedené závery súdov nižších inšancií, zásadný vplyv.

55. Pokiaľ tiež dovolateľ označil procesný postup súdov oboch nižších inšancií a napadnuté rozhodnutie za arbitrárne, a to preto, že vecne nevyhovelo jeho žalobnému nároku, tak ide len o prejav nespokojnosti žalobcu s výsledkom sporu, a nie o prípustné a dôvodné výhrady voči procesnému postupu súdov v prvoinštančnom a odvolacom konaní. Dovolací súd preskúmaním veci z hľadiska podaných dovolacích dôvodov nezistil arbitrárnosť v zmysle svojvôle súdov nižších súdov v konaní o spore, či pri formulovaní dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním. Z procesného hľadiska preskúmané rozhodnutie odvolacieho súdu obsahovalo dostatočnú právnu argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam žalobcu a je dostatočne odôvodnené. Odvolacími námietkami žalobcu sa odvolací súd zaoberal a nie je možné vytýkať súdom oboch inšancií, že sa vo svojich rozhodnutiach nestotožnili s argumentáciou žalobcu a jeho názorom na skutkový a právny stav veci.

56. K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov

s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17). O taký prípad však v danej veci nejde, keďže z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sú dostatočne zrejmé dôvody vedúce k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie.

57. Ďalšou výhradou žalobcu, vyvodzovanou ako dovolací dôvod z ust. § 420 písm. f) CSP, je domnelé nevypočutie odvolacím súdom zvukového záznamu z pojednávania uskutočneného 24.09.2020 pred súdom prvej inštancie. Najvyšší súd konštatuje, že dovolacia argumentácia dovolateľa v tejto časti ide zjavne nad rámec ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktoré, ako už bolo vyššie povedané, ako prípustný dovolací dôvod normuje porušenie práva na spravodlivý proces v relevantnej intenzite. Tvrdenie žalobcu v tomto prípade však predstavuje iba jeho nepodložený, subjektívny pocit, ktorý okrem toho, že zasahuje do voľnej úvahy súdu pri hodnotení skutkového stavu (ktorým je dovolací súd viazaný), dokonca nemá oporu ani v samotnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd sa s námietkou žalobcu zreteľne vysporiadal v bode 54. odôvodnenia rozsudku, keď uviedol, že žalobcove vyjadrenia plynúce z jeho písomných podaní či prednesov na pojednávaní nenaplnili predpoklady popierajúceho tvrdenia, resp. tvrdenia, že skutočnosti „prebiehali inak“ (§ 151 ods. 2 CSP).

58. Pokiaľ aj zvyšná časť námietok dovolateľa týkajúcich sa procesného postupu súdov v konaní [hoci v dovolaní ďalej uvádzaných k § 421 ods. 1 písm. b) CSP] smerovala v podstate k nesprávne zistenému skutkovému stavu a z neho vyplývajúcejmu nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, tak dovolací súd uvádza, že v tejto časti dovolania nešlo o prípustné dovolacie dôvody. Obsahom týchto námietok bola argumentácia žalobcu, že len za vykonania ďalšieho dokazovania „o majetkových pomeroch žalovaného, zoznamu veriteľov a ďalších skutočnostiach, ktoré rozhodne mali vplyv na objasnenie skutkového stavu veci a skutočností, ktoré sa v konaní javili ako rozporuplné, by vedel konajúci súd dospieť k takému rozhodnutiu, ktoré nevyvoláva otázky nad jeho zákonnosťou“. Ďalej uviedol, že „(z)ákladnou otázkou v tejto veci je preskúmanie skutkového stavu veci a následná aplikácia ustanovenia § 166g zákona o konkurze o reštrukturalizácii“. Na rozdiel od záverov napadnutého rozhodnutia bolo podľa žalobcu potrebné vychádzať zo stavu, že žalovaný nepredložil žiadne relevantné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, svojou výpoveďou na pojednávaní priznal, že nebol platobne neschopný, klamlivým konaním v predzmluvných vzťahoch uviedol žalobcu do omylu a že, v kontexte časových súvislostí medzi žiadosťou o poskytnutie úveru a iniciovaním oddĺženia, sa snažil obohatiť na úkor žalobcu.

59. Dovolací súd k tejto časti dovolania týkajúcich sa dôvodov v zmysle § 420 písm. f) CSP sumarizuje, že inštitút dovolania je súčasťou subsystemu opravných prostriedkov, ktorými možno za stanovených podmienok prelomiť právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, pričom z hľadiska jeho prípustnosti, ako aj priebehu konania je primárne zameraný na odstránenie väd zmätočnosti a nesprávneho právneho posúdenia veci, a nie na odstránenie skutkových deficitov civilného sporového konania. Vady vyskytujúce sa v priebehu zisťovania skutkového stavu veci môžu zakladať porušenie práva na súdnu ochranu len celkom výnimočne, najmä v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla určitú intenzitu, pričom tieto vady sa prelínajú s právom na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (vrátane aspektu predvídateľnosti a presvedčivosti) a prejavujú sa primárne ako deficit primeraného odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu. Ide o prípady tzv. opomenutých dôkazov (nevykonanie dôkazného prostriedku bez vecného zdôvodnenia v odôvodnení konečného rozhodnutia) a extrémneho nesúladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej. Uvedené v tu preskúmvanej veci nenastalo.

60. Dovolací súd dodáva, že v sporovom konaní súd pri rozhodovaní vychádza zo skutkového (nie skutočného) stavu veci, zisteného podľa výsledkov dokazovania a jeho hodnotenia. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku dostatočne vysvetlil dôvody potvrdenia rozhodnutia súdu prvého stupňa, uviedol podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, zhrnul skutkový stav a tiež ako právne vec posúdil, v potrebnom rámci sa vyjadril

aj k námietkám k procesnému postupu v konaní, preto napadnuté rozhodnutie nemožno z hľadiska námietok dovolateľa považovať za arbitrárne resp. nedostatočne odôvodnené a z tohto dôvodu za vykazujúce vady zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP.

61. Z vyššie uvedených dôvodov boli vo vzťahu k tejto časti dovolania splnené podmienky pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP ako podaného proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 CSP)

62. Dovolateľ prípustnosť dovolania kumulatívne vyvodzoval aj z dôvodov ním výslovne odvodzovaných z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

63. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 CSP platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolateľ nevyvedie ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom,

je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431

až § 435.

64. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad,

na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná

v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť

v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil

od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

65. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku, ktorá je pre konanie kľúčová, a ktorá doposiaľ nebola predmetom posúdenia zo strany odvolacieho súdu a b/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému

v § 421 ods. 1 CSP.

66. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dôvodu tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Dôvodnosť prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

67. Dovolateľ úvodom konštatuje, že namietané nesprávne právne posúdenie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP vidí v nesprávnom posúdení otázky poctivého zámeru dlžníka, resp. žalovaného. V ďalšom texte dovolania svoju konštatáciu odôvodňuje skutkovými okolnosťami, zdôrazňujúc konverzáciu žalovaného s jeho kamarátom, ktorý mu mal povedať, že osobný bankrot sa opláti, a taktiež (podľa názoru žalobcu) nesprávnym uvedením skutočností zo strany žalovaného v žiadosti o úver - o neexistencii iných pôžičiek a úverov, z ktorých by bol povinný.

68. Dovolateľ námietku o nepoctivom zámere žalovaného zakladá na svojich vlastných skutkových záveroch, ktoré však nekorešpondujú, resp. sú v rozpore so skutkovým stavom v konaní ustáleným oboma súdmi nižších inštancií. Na str. 6 dovolania dovolateľ dokonca najvyšší súd výslovne žiada o preskúmanie skutkového stavu veci a následne o posúdenie správnosti aplikácie ustanovení ZKR.

69. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že právna otázka o správnosti posúdenia poctivého zámeru dlžníka v kontexte ustáleného skutkového stavu sice je otázkou právnou, vyplývajúcou najmä z ust. § 166g ods. 2 ZKR, avšak z dovolania žalobcu vyplýva, že ťažiskom jeho námietok je (podľa jeho názoru) predovšetkým nesprávne zistený skutkový stav, na ktorý uvedené právne posúdenie, dovolateľom tým pádom považované za nesprávne, bezprostredne nadväzuje. Dovolateľ tu najvyšší súd nežiada (rýdzo) o prieskum právneho záveru odvolacieho súdu, ale o prieskum skutkovej „kapitoly“ konania, ktorú uzatvárajú súdy nižšej inštancie.

70. Dovolací súd zdôrazňuje svoj záver, prijatý už v minulosti, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je treťou inštanciou (tzv. skutkovým súdom), a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a z tohto hľadiska ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania (viď 5Obdo/69/2016, publikované pod č. 25 v ZSP 3/2017).

71. Ako vyplýva z vyššie prezentovanej judikatúry, dovolací súd nie je skutkovou inštanciou, ale inštanciou právnou, abstrahujúcou a odpovedajúcou na právne otázky, formulované za splnenia podmienok prípustnosti dovolacích dôvodov. V logickej nadväznosti na to, inštitút dovolania nemožno považovať za „druhé/ďalšie odvolanie“ spôsobilé namietat' skutkové okolnosti.

72. Preto v tej časti dovolania, ktorá sa viazala na dovolateľom kritizované skutkové závery uzavreté v konaní pred súdmi nižších inštancií a na žalobcom podsúvaný vlastný náhľad na skutkový stav, podľa názoru dovolateľa relevantný pre rozhodnutie veci, neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1, 2 CSP, § 421 ods. 1 CSP).

73. Dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci musí mať určitú kvalitu, a to v tom, že musí zodpovedať náležitostiam podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP. Podľa doktríny „(u)platnenie dovolacích dôvodov je plne v dispozícii strán konania. Zákon kladie na ich vymedzenie prísne kvalitatívne nároky (§ 431 ods. 2, § 432 ods. 2, § 433), čo súvisí aj s požiadavkou povinného zastúpenia. ... Nesprávne právne posúdenie môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu.

Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny právny názor

na jej riešenia.“ (Števček, M., Ficová, J., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1604, s. 1606).

74. Uvedené kritériá prípustnosti dovolanie žalobcu nespĺňa v tej časti ním uplatnených dovolacích dôvodov, v ktorých námietku nesprávneho právneho posúdenia vecí spája s námietkou o nesprávne zistenom skutkovom stave.

75. Odhliadnuc od vyššie uvedeného dovolací súd považuje za potrebné dodať, že z komplexu skutkových záverov prijatých vo veci súdmi oboma nižšími inštanciami, žalobcom tvrdený nepoctivý zámer žalovaného vyvodit' nemožno. Odvolací súd sa s námietkami predostretými žalobcom vysporiadal dostatočne predovšetkým v bode 60. odôvodnenia napadnutého rozsudku, keď uzavrel, že v danom prípade samotná (podrobne obsahovo nezistená) informácia, žalovaným nadobudnutá od kamaráta (bližšie nezistenej osoby), o účinkoch oddĺženia, nevyučuje nevedomosť žalovaného o tom, že sa tieto účinky mali vzťahovať aj na „nový úver“, o to viac berúc ohľad na uistenie, ktoré žalovaný dostal od samotnej zamestnankyne žalobcu. V bode 65. odôvodnenia rozsudku odvolací súd akcentuje, že žalobca si sám zisťoval, či má žalovaný iné úvery, pričom dospel k zápornej odpovedi - z uvedeného vyplýva, že údaj v žiadosti o refinancovanie úveru, v zmysle ktorého žalovaný tvrdil, že nemá povinnosť hradiť iné úvery a pôžičky, bola v súlade so záverom posúdenia jeho bonity žalobcom. Navyiac, ostatní účastníci konkurzného konania neboli bankové či nebankové subjekty poskytujúce úvery a pôžičky, a preto bol údaj dodaný žalovaným opodstatnene považovaný za správny.

76. Pokiaľ teda dovolateľ v rámci ním formulovaných dôvodov dovolania v podstate žiadal dovolací súd o preskúmanie a prehodnotenie skutkového stavu vyvođeného z dokazovania a uzavretého zo strany súdov nižších inštancií, nemožno jeho otázku k správnosti posúdenia poctivého zámeru žalovaného ako dlžníka kvalifikovať ako otázku právnu, spĺňajúcu predpoklady prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP vo väzbe na § 432 ods. 2 CSP.

77. Podľa obsahu dovolania ďalej dovolateľ najvyššiemu súdu adresoval otázku, či možno jeho popretie skutkových tvrdení považovať za dostatočné, resp. kvalifikované v zmysle § 151 ods. 2 CSP.

78. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 30. septembra 2020, sp. zn. 4Obdo/86/2019, v ktorom bolo dovolanie, obdobne sa o. i. koncentrujúce na kvalifikovanosť popretia skutkových tvrdení protistranou, posúdené ako neprípustné z dôvodu skutkového charakteru takých dôvodov, a teda mimo mantinely prieskumnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolací súd v tu posudzovanej veci nemá dôvod odchyliť sa od tohto posúdenia, a predmetnú otázku považuje za týkajúcu sa skutkového stavu veci, a teda z hľadiska vecného dovolacieho prieskumu za neprípustnú. Len sa

žiada dodať, že na uvedený záver nemá vplyv to, že v uvádzanom prípade (sp. zn. 4Obdo/86/2019) bola prípustnosť námietky k správnosti popretia vyvodzovaná v zmysle § 420 písm. f) CSP ako zmätočnosťná vada procesného postupu súdu. Ak je však raz (obdobná) dovolacia otázka posúdená ako skutková podľa jedného dovolacieho dôvodu, nemalo by logiku prijímať iný záver ani pri inom dovolacom dôvode (§ 421 CSP).

79. V predmetnej veci je však podstatné to, že odvolací súd sa s vyššie uvedenými námietkami žalobcu riadne vysporiadal. Vyjadrenia žalobcu posúdil ako nespádajúce pod náležité popretie podľa § 151 ods. 2 CSP (body 53. až 55. odôvodnenia napadnutého rozsudku), pričom podrobne vysvetlil a zdôraznil, že aby popretie mohlo mať svoje zákonom stanovené účinky, musí ísť o popretie kvalifikované, konkrétne a určito uvádzajúce, napr. tak, že „sa dej odohral iným spôsobom“. V tomto ohľade závery odvolacieho súdu možno označiť za riadne odôvodnené a substancované.

80. Ďalšia otázka vyplývajúca z dovolania sa týka tzv. negatívnej dôkaznej teórie, t. j. či je sporová strana povinná preukazovať skutočnosti, ktoré sa nestali. Dovolateľ namieta, že uvedená požiadavka by bola objektívne nemožná - žalobca teda podľa jeho názoru nebol povinný preukázať, že zo strany žalovaného nebol informovaný o jeho podanej žiadosti o zastupovanie (centrom) v konkurznom konaní.

81. Ako vyplýva z dikcie ust. § 421 ods. 1 CSP, otázka predložená dovolaciemu súdu v zmysle tohto ustanovenia musí byť pre jeho rozhodnutie kľúčová, resp. musí byť od nej závislá - v opačnom prípade nenaplnia predpoklad jej prípustnosti. Ťažisko argumentácie dovolateľa sa však aj v tejto časti týka dokazovania a ustálenia skutkového stavu v konaní pred súdmi nižšej inštancie. Napriek tomu dovolací súd uvádza, že v danom prípade otázka týkajúca negatívnej dôkaznej teórie z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP „kľúčová“ nie je. Odvolací súd totiž od žalobcu v skutočnosti nevyžadoval preukázanie negatívnej skutočnosti, ale pre rozhodnutie vo veci zásadnej skutočnosti vymedzenej pozitívne, a to existencie nepoctivého zámeru žalovaného pri uzavieraní Zmluvy o úvere.

82. Pre vylúčenie prípadných pochybností dovolací súd dodáva, že súdy nižších inštancií, popri ust. § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZKR aplikujúc aj ust. § 166g ods. 4 ZKR, sa celkom správne neuspokojili iba s preukázaním „nevedomelosti“ žalovaného. Žalobu zamietajúce rozhodnutie, potvrdené napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, totiž spočívalo na kľúčovom závere o neunesení dôkazného bremena k tvrdeniu, že dlžník poctivý zámer pri podpise predmetnej Zmluvy o úvere nemal, a to s ohľadom na konkrétne, v konaní preukázané, skutkové okolnosti prípadu.

83. Ani prípadná námietka prílišného „dôkazného zaťaženia“ žalobcu ako veriteľa neobstoí, nakoľko je logickým protipólom ustanovenia § 166g ods. 4 ZKR, ktoré kladie požiadavku miernejšieho posúdenia poctivého zámeru u dlžníka, ktorý o. i. dosiahol iba základné vzdelanie, resp. bol postihnutý životnou udalosťou, ktorá sťažila jeho uplatnenia v spoločnosti. Najvyšší súd konštatuje, že ak by aplikácia § 166g ods. 4 ZKR neimplikovala zvýšené nároky na unesenie dôkazného bremena veriteľa, zakotvenie uvedeného ustanovenia by nemalo prakticky žiaden význam.

84. V konaní o zrušení oddĺženia pre nepoctivý zámer dlžníka podľa ust. § 166g ods. 2 ZKR v prípade splnenia podmienok ustanovených § 166g ods. 4 ZKR je opodstatnené vyžadovať, aby veriteľ preukázal (pozitívne formulované) napríklad (nie však výlučne) aj také okolnosti, že sa dlžníka pred uzavretím úverovej zmluvy dopytoval, či inak aktívne zisťoval, či si dlžník podal prihlášku do konkurzu, resp. žiadosť Centru právnej pomoci o zastupovanie v konkurznom konaní. Uvedený dopyt (zisťovanie) možno charakterizovať ako naplnenie jednej z povinností veriteľa v zmysle § 7 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v príslušnom znení. Veritelia nemôžu nenáležité plnenie svojich povinností v predzmluvných vzťahoch sanovať žalobou o zrušení oddĺženia dlžníka,

ktoré

má pre dotknuté subjekty zásadné „erga omnes“ účinky a vzhľadom na ex post charakter predstavuje zásadný zásah do právnej istoty všetkých dotknutých subjektov.

85. Dovolací súd teda k námietke ohľadom tzv. negatívnej dôkaznej teórie uzatvára, že vzhľadom na pozitívne vymedzený základ dôkazného bremena veriteľa (dovolateľa), nemožno kvalifikovať túto otázku ako kľúčovú pre dané konanie a rozhodnutie.

Od dovolateľa sa vyžaduje preukázanie pozitívnej skutočnosti - nepoctivý zámer dlžníka.

86. Len na margo zdôrazňovania dovolateľom svojho postavenia veriteľa, ktorý je bankou, a ktorý chce zo svojej činnosti prirodzene dosahovať zisk, v opozite ku namietanému správaniu dlžníka, dovolací súd poukazuje aj na povinnosť takého veriteľa, plynúcu z komplexu právnych predpisov týkajúcich sa jeho postavenia ako banky,

ako aj z charakteru bankovej činnosti - konať s odbornou starostlivosťou, osobitne pri poskytovaní úverov vo vzťahu k spotrebiteľom.

87. Dovolateľ taktiež namieta nesprávnu aplikáciu zásady iura novit curia, s tým, že odvolací súd sa pri posudzovaní poctivého zámeru žalovaného obmedzil iba na dôvody podľa § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZKR, a z dôvodu uplatnenia ustanovení o koncentrácii v konaní, sa odmietol zaoberať ďalším dôvodom nepoctivosti zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. f) ZKR.

88. V prvom rade je potrebné vysvetliť, že vo vzťahu k vnútroštátnym predpisom je zásada iura novit curia (právo pozná súd) dôsledkom nevyvrátiteľnej domnienky o znalosti všetkého, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené (§ 2 zák. č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov). Z ust. § 186 ods. 2 CSP vyplýva,

že v civilnom procese sa nedokazujú o. i. právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov. V dôsledku uvedenej zásady má súd povinnosť podradiť účastníkmi opísané a súdom zistené skutkové okolnosti (nárok) pod určitú právnu normu a nebyť viazaný právnu kvalifikáciou, ktorú k nároku priradil buď žalobca alebo jeho protistrana (I. ÚS 13/2000, rozsudok najvyššieho súdu zo dňa 31. mája 2005 sp. zn. 1Cdo/190/2004 ako R 39/2006).

89. Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že vo vzťahu k okolnostiam, ktoré sa mali týkať splnenia predpokladov platobnej neschopnosti, pri rozhodovaní neaplikoval ust. § 166g ods. 2 písm. f) ZKR, podľa ktorého dlžník nemá poctivý zámer najmä, ak v čase podania návrhu dlžník nebol platobne neschopný, aj keď o tom vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť. Za takéto okolnosti žalobca v dovolaní označil svoje tvrdenie, že žalovaný využil inštitút oddĺženia napriek stabilnému pracovnoprávnemu pomeru a mesačnému príjmu.

90. V prvom rade je potrebné uviesť, že dovolateľ uplatnil tento dovolací dôvod vyvodzujúc jeho prípustnosť z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, avšak súčasne citoval rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/385/2012 zo dňa 6. februára 2013 v časti odôvodnenia definujúceho zásadu iura novit curia a jej význam pre konanie a rozhodnutie súdu.

Pokiaľ však dovolateľ tvrdil, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie opomenul aplikovať uvedenú zásadu s tým, že pri jej aplikácii by dospel k tomu, že bez ohľadu na právnu kvalifikáciu uvedú v žalobe bolo možné z vykonaného dokazovania vyvodiť záver o splnení predpokladov nepoctivého zámeru podľa ust. § 166g ods. 2 písm. f) ZKR,

tak je zrejmé, že v podstate vytýka súdom nižších inštancií odklon od ním citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 5Cdo/385/2012). Treba uviesť, že obdobné závery k významu zásady iura novit curia pre konanie súdov boli predmetom ešte skoršej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, napr. v judikáte R 39/2006 (rozsudok zo dňa 31. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/190/2004). Dovolací súd len pripomína, že logicky nemožno súčasne jedným dovolacím dôvodom týkajúcim sa právneho posúdenia veci súčasne naplniť

oba dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) ako aj písm. b) CSP, keďže vytýkané

právne posúdenie veci v dovolateľom nastolenej otázke nemôže tvoriť doteraz najvyšším súdom nevyriešenú právnu otázku a súčasne odklon od doterajšej, teda už existujúcej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Úprava prípustnosti dovolania podľa kritérií stanovených v § 432 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP však nestanovuje podmienku výlučného podradenia dovolacieho dôvodu pod niektoré z písmen a) až c) § 421 ods. 1 CSP dovolateľom, to je otázkou posudzovania prípustnosti dovolania v kompetencii výhradne dovolacieho súdu.

91. Podľa názoru dovolacieho súdu však v danom prípade nedošlo k odklonu od uvedenej doterajšej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, predstavovanej rozhodnutiami sp. zn. 5Cdo/385/2012, resp. judikátom R 39/2006, a teda nedošlo k naplneniu podmienok prípustného dovolania ani z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Je tomu tak preto, že ustanovenie § 166g ods. 2 písm. f) ZKR upravuje samostatný právny dôvod nepoctivého zámeru dlžníka, a to v prípade, ak v čase podania návrhu dlžník nebol platobne neschopný, aj keď o tom vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť. Na to, aby bolo možné prijať záver o dôvodnosti aplikácie a o naplnení podmienok tohto zákonného ustanovenia jeho interpretáciou v konkrétnom posudzovanom prípade, je potrebné zo strany žalobcu splniť povinnosť tak tvrdenia ako aj dôkaznú povinnosť o takých skutočnostiach, ktoré by implikovali potrebu ich podradenia pod dotknutú právnu úpravu. V kontradiktórnom civilnom sporovom procese je pre splnenie týchto povinností vyhradené určité procesné štádium (ide o zákonnú, resp. sudcovskú koncentráciu konania, § 153, § 154 CSP).

92. V danom prípade napokon aj dovolateľ v dovolaní pripustil, že „túto tézu“, týkajúcu sa absencie poctivého zámeru z dôvodov podľa § 166g ods. 2 písm. f) ZKR, „rozvinul“ až v odvolaní. Odvolací súd k tomu zreteľne v napadnutom rozhodnutí, v ods. 57 jeho odôvodnenia, uviedol, že žalobca sa v konaní domáhal zrušenia oddĺženia žalovaného na základe zákonnej fikcie, v zmysle ktorej zákon považuje dlžníka za osobu, ktorá nemala poctivý zámer v súvislosti s ust. § 66g ods. 2 písm. g) (správne malo byť § 166g ods. 2 písm. g) ZKR; pozn.) a § 166g ods. 2 písm. h) ZKR a že „(z) iných dôvodov sa zrušenia oddĺženia dlžníka žalobca pred ukončením konania na súde prvej inštancie nedomáhal. Oba dôvody, pri ktorých zákon predpokladá na strane fikcie neprítomnosti poctivého zámeru sú však naviazané na situáciu, kedy zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu (zákon má na mysli návrh na oddĺženie) možno usudzovať určité správanie“.

93. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd považoval každý zo žalobcom uplatnených dôvodov na zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer dlžníka za samostatný, opretý o určité rozdielne skutkové okolnosti (správanie sa dlžníka pred podaním návrhu na oddĺženie), a to pri ich právnom posúdení v závislosti od hypotézy toho-ktorého ustanovenia § 166g ods. 2 ZKR, členeného na jednotlivé demonštratívne stanovené prípady nepoctivého zámeru dlžníka, pod písm. a) až l). Aj z renomovaného Komentára k Zákonu o konkurze a reštrukturalizácii vyplýva, že ustanovenie § 166g ods. 2 ZKR zákonodarca formuloval kazuisticky (Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 1158). Pokiaľ teda žalobca v na to určenom štádiu konania pred súdom prvej inštancie netvrdil, resp. ani z dokazovania nevyplynuli také skutkové okolnosti (v čase podania návrhu na oddĺženie), ktoré by bolo potrebné podradiť aj pod ďalší, samostatne upravený prípad absencie poctivého zámeru dlžníka v ust. § 166g ods. 2 písm. f) CSP, potom bol procesne akceptovateľný a podľa obsahu spisu aj opodstatnený postup dovolacieho súdu, ktorým sa odmietol takými ďalšími dôvodmi ako novotami v odvolacom konaní zaoberať. Dôvody tohto postupu odvolací súd dostatočne vysvetlil v ods. 66 odôvodnenia napadnutého rozsudku s tým, že „tohto dôvodu sa žalobca od počiatku ani v žalobe, ani pri ďalších procesných úkonoch pred uplynutím lehoty na vyjadrenie k odvolaniu nedomáhal“.

94. V tejto súvislosti je vhodné poukázať na iné rozhodnutie najvyššieho súdu

sp. zn. 5Obdo/18/2022 z 31. januára 2023, o dovolaní týkajúcom sa rozhodnutia taktiež zamietajúceho žalobu o zrušenie oddĺženia, v ktorom o. i. konštatoval, že „(p)ovinnosť veriteľa preukázať nepoctivý zámer dlžníka znamená, že dotknutý veriteľ, t.j. žalobca musí uviesť konkrétne tvrdenia prečo má za to, že dlžník nemal pri oddĺžení poctivý zámer a súčasne musí tieto tvrdenia podprieť dôkazmi, t.j. preukázať. Súd teda v konaní najskôr vyhodnocuje splnenie tejto procesnej povinnosti žalobcu a unesenie dôkazného bremena žalobcom a až následne môže vyhodnocovať, či žalovaný preukázal skutočnosti vylučujúce žalované právo. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal zo zásady formálnej pravdy, ktorou sa civilné sporové konanie dôsledne riadi, teda v konaní bol limitovaný preukázanými tvrdeniami žalobcu ohľadom nepoctivého zámeru žalovaného na oddĺženie“.

95. Napokon aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/385/2012 zo dňa 6. februára 2013 ako predpoklad pre svoje závery uvádza, že podmienkou správnej právnej kvalifikácie, podradenia skutkového stavu určitej právnej norme je, že účastníci „(m)usia ale uviesť rozhodné skutočnosti“. Pokiaľ tieto absentujú ako v tu posudzovanom prípade, v na to určenom procesnom štádiu konania, potom nie je splnená podmienka obdobnosti porovnávaných prípadov, a teda ani odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Uvedené rovnako platí aj vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu zo dňa 31. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/190/2004, podľa ktorého „(p)osúdenie zistených skutkových okolností pod určitú právnu normu je úlohou súdu ("iura novit curia"). Pokiaľ súd rozhoduje o nároku na plnenie na základe skutkových zistení, ktoré by umožňovali uplatnený nárok po právnej stránke podriaďiť pod viac hmotnoprávných noriem, je jeho povinnosťou podľa príslušných ustanovení vec posúdiť a o roku rozhodnúť, a to bez ohľadu na to, či je v žalobe uvedený právny dôvod požadovaného plnenia“. Z uvedenej citácie je zjavné, že tu nie je daný predpoklad obdobnosti riešených prípadov (naviac právna veta tohto judikátu publikovaného pod R 39/2006 rieši ako kľúčovú otázku právomoci súdu a vecného bremena).

96. Dovolací súd teda aj v prípade tejto otázky konštatoval jej neprípustnosť. Z judikatúry najvyššieho súdu navyše vyplýva, že konanie pred odvolacím súdom, resp. v ňom prijaté rozhodnutie, sa z hľadiska udržateľnosti posudzuje ako jeden celok. Iba čiastočná vada, pokiaľ nemá priamy vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, nemôže predstavovať dôvod jeho zrušenia (m. m. napr. uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 31. mája 2022 sp. zn. 9Cdo/174/2020, uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 24. mája 2022 sp. zn. 5Obdo/9/2021). Právo na súdnu ochranu aj podľa právnych záverov ústavného súdu vyjadrených vo viacerých jeho rozhodnutiach treba vnímať ako výsledkové, t.j. právo, ktorému musí zodpovedať proces ako celok, teda nie čiastkové rozhodnutia predchádzajúce konečnému rozhodnutiu (m.m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

97. Dovolací súd navyše dodáva, že ani v prípade, ak by pripustil úvahu o potrebe zvažovať zo strany súdov nižších inštancií aplikáciu a interpretáciu aj ust. § 166g ods. 2 písm. f) ZKR k skutkovému poznatku, ktorý mal vyplývať z výpovede žalovaného, samo o sebe neznamená takú vadu konania, ktorá by vo výsledku mohla za toho skutkového stavu, ako bol uzavretý pred odvolacím súdom, žalobcovi privodiť „lepšie právo“, resp. zvrátiť žalobu zamietajúce rozhodnutie. Z ustáleného skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP), totiž o. i. vyplýva, že žalovaný mal niekoľko exekúcií, žije v podnájme so svojou ťažko chorou matkou a dosiahol iba základné vzdelanie. Takto ustálené (objektívne) skutočnosti zásadným spôsobom prevažujú žalobcom spochybňovanú (subjektívnu) zápornú odpoveď žalovaného na otázku, či bol v čase podania prihlášky do konkurzu platobne neschopný - navyše od osoby so základným vzdelaním nemožno vyžadovať, aby rozumela presnému obsahu odborného termínu platobná neschopnosť. V tomto ohľade bolo pri rozhodovaní podstatné hľadisko miernejšieho hodnotenia (všetkých uplatnených) dôvodov pre posudzovanie nepoctivého zámeru dlžníka, vyplývajúce z § 166g ods. 4 CSP, ktoré sa náležite premietlo do napadnutého rozhodnutia aj v tu posudzovanej veci. Nešlo teda o tendenčné hodnotenie rozhodných

okolností, ako uvádzal dovolateľ, ale o ich posudzovanie v zmysle § 166g ods. 4 CSP.

98. Dovolací súd ďalej dodáva, že nakoľko je dovolanie mimoriadnym opravným prostriedkom, v prípade navrhovaného kasačného rozhodnutia najvyššieho súdu dochádza k zásahu do právoplatne ustálených právnych vzťahov. Kasačný záver najvyššieho súdu preto musí byť podložený relevantnými právnymi dôvodmi (vadami v rozhodnutí odvolacieho súdu), ktoré takýto zásah do právoplatných vzťahov odôvodňujú.

Kasačný záver má reflektovať aj zásadu hospodárnosti (čl. 17 CSP), a teda má byť uplatnený, iba ak by s relevantnou mierou pravdepodobnosti implikoval prijatie „iného“ vecného záveru odvolacieho súdu. V prejednávanej veci, ak by aj došlo k prijatiu záveru dovolacieho súdu o nesprávnej aplikácii zásady iura novit curia vo vzťahu k ust. § 166g ods. 2 písm. f) ZKR (k čomu však podmienky splnené neboli), tak vzhľadom na vo veci ustálený (objektívny) skutkový stav, by odvolací súd musel dospieť k rovnakému meritórnemu záveru. Právna otázka dovolateľa preto nereflektuje požiadavku zásadnosti pre rozhodnutie odvolacieho súdu, a teda nie je otázkou prípustnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

99. Dovolací súd uzatvára, že pokiaľ dovolateľ sám výslovne formuloval jedinú otázku, či došlo k správnej aplikácii ustanovení zákona týkajúcich sa otázok poctivého zámeru dlžníka t.j. žalovaného, najmä v kontexte skutkového stavu veci a vykonaných dôkazov, tak na takto položenú otázku odpovedať nie je možné preto, že z dôvodov dovolania k tejto otázke sa viažucích, o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, vyplýva, že je podmienená primárne prehodnocovaním skutkového stavu, z ktorého odvolací súd vychádzal. Ostatné otázky, ku ktorým sa dovolací súd vyjadril vyššie, obsahovo vyplývali z námietok, argumentácie a polemiky dovolateľa s postupom a závermi prijatými odvolacím súdom v napadnutom rozsudku. V tomto ohľade dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd z vykonaného dokazovania nezistil správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdil, nejedná sa o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné, resp. nesprávne zistenie skutkového stavu. Dovolací súd dospel k záveru, že otázky vyplývajúce z dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 CSP sú neprípustné pre ich skutkový charakter, resp. absenciu podmienky „kľúčovej“ otázky pre rozhodnutie odvolacieho súdu.

100. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (R 54/2012).

101. Podľa ust. § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

102. Podľa ust. § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

103. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP, ani podľa ust. 421 ods. 1 CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa ust. § 447 písm. c) a písm. f) CSP odmietol bez toho, aby posudzoval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

104. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP; § 453 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania na strane žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

105. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.